

Tuntosarvi

Suomen Kuurosokeat ry:n järjestö- ja jäsenlehti

3/2022

Kuulonäkövamma ei
esteenä unelmille

Iloa talviliikunnasta

Sisältö

Pääkirjoitus.....	3
Vuoden viittomakieliteko	4
Avustuspäätös vahvistettiin	5
Kokoontumisrajoituksiin muutoksia	5
Uusia työntekijöitä	5
Näkövammaisten liitto osti Nou-Haun opaskoiratoiminnan	6
Tulkkauspalvelu paranee idässä	6
Talviliikuntaa säällä kuin säällä.....	7
Parakeilacupin tuloksia	10
Maksuton Mikropuhe-syntetisaattori.....	11
Vammaistukien ja hoitotuen hakemiseen muutoksia	11
Kuulonäkövamma ei esteenä unelmille	12
Kohti saavutettavampia uutisia	14
Sarjakuva	17
Ilmoitukset.....	18

Talvella voi harrastaa monia erilaisia ulkoilulajeja. Tutustu sivulta 7, millaisia aktiviteetteja yhdistyksemme viisi jäsentä on löytänyt. Kansikuva: Kuvamuisto Suomen Kuurosokeat ry:n Helsingin Toimintapäivien ulkoilupäivistä Espoossa 2021. Kuva: Anita Palo

Takakannen kuva: Juha Tuomi / Rodeo.fi

Tuntosarvi
48. vuosikerta
ISSN 0358–2280

Julkaisija
Suomen Kuurosokeat ry

Levikki
500

Taitto
Ali Kinnunen

Päätoimittaja ts.
Jaakko Evonen
p. 040 860 0910
viestinta@kuurosokeat.fi

Vuosikerran hinta
Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ilmainen. Yhdeksän numeroa vuodessa printtilehtenä, pistekirjoituksella, Daisy-äänilehtenä, sähköisenä Luetus-ohjelmassa ja pdf-näköislehtenä verkossa.

Mainosten hinnat
puoli sivua 140 euroa
2 x 1/2 palstaa 70 euroa
1 palsta 60 euroa
1/2 palstaa 35 euroa
1/4 palsta 20 euroa

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
Suomen Kuurosokeat ry,
Insinöörinkatu 10, 33720 Tampere.
s-posti:osoitteenmuutos@kuurosokeat.fi

Toimiston aukioloaika
ma–pe klo 9.00–15.00

Painopaikka
Viestipaino Oy, Tampere

Toimituksella on oikeus käyttää lehden juttuja yhdistyksen internet-sivuilla www.kuurosokeat.fi.

STEAn raportointi reaaliaikaiseksi

Kevään odotukseen liittyä menneen vuoden raportointivelvollisuus. Koamme rahoittajallemme STEAlle avustuskohtaisen toimintamme tuloksellisuusraportin. Kommunikaatiopalvelut valittiin järjestöstämme kirjaamaan raportointitiedot reaaliaikaisesti kuukausittain. Vuoden aikana testattiin uuden tavan toimivuutta käytännössä.

Vuonna 2021 kirjasimme toimintamme erilaisiin taulukoihin. STEA on kiinnostunut, miten eri asiakasryhmämme, kuten kuurosokeat ja lähipiirin henkilöt sekä ammattilaiset saavat tavoitteidemme mukaisia palveluja. Niiden toteutumista seurattiin lukuisilla kyselyillä ja havainnoilla. Raportoimme asiakasmäärät ja -kontaktit nimettömästi. Tuloksissa ilmenee muun muassa 64:n syntymästä saakka kuurosokean henkilön ja lähipiirin ohjauskerat. Kun kuurosokean henkilön kanssa työskentelee useita henkilöitä, kasvaa kontaktikertojen määrä 3–5 kertaiseksi.

Koin uuden raportointitavan hyväksi ja toimivaksi. Reaaliaikaisuus toimintojen kirjaamisessa kuukauden lopulla kokoaa paremmin koulutusten,

ohjausten ja neuvontojen sisällöt laajemmin yhteen. Työntekijöille tämä tarkoittaa tarkkaa työn kirjaamista.

Lisäksi pilotti antoi kokemuksen käyttää STEAn tarjoamia kaikille järjestöille valittuja valmiita mittareita. Meillä keikeltiin yksinäisyyden ja osallisuuden mittareita. Niiden käyttö osoitti muun muassa saavutettavuuden haasteet. Asiakkaat toivoivat viittomakielisiä ja selkokielisiä kyselyjä. Raportoinnissa korostuu palveluiden saajien palautteet suhteessa tavoitteisiin. Tämä prosessi aktivoi meitä pitämään mielessämme työn tavoitteet koko vuoden ajan.

Tulevaisuudessa kyselyjä lähetetään teille erilaisten palvelujen saajille säännöllisesti. Vastauksillanne osoitamme järjestömme olemassaolon ja palvelujen tarpeellisuutta. Palautteet kertovat myös kuurosokeustiedon omaksumisesta ja leviämisestä. Viimeistään syksyllä tiedämme, miten raportointitapamme muuttuu jatkossa. Jaksamista vastailuun!

Riitta Lahtinen, KT

Kommunikaatiopäällikkö ■

Henna Syrjälä, Laura Kanto ja Antti Kronqvist. Kuva: Kuurojen Liitto

Vuoden viittomakieliteko

Kuurojen Liitto ry myöntää Vuoden viittomakieliteko 2021 -tunnustuspalkinnon VIKKE-hankkeen työryhmälle. VIKKE on Jyväskylän yliopistossa viittomakielen keskuksessa käynnistynyt kolmivaiheinen hanke.

VIKKE-hankkeessa on luotu lasten suomalaisen viittomakielen arviointiin kohdennettu arviointityökalu, jonka avulla voidaan arvioida 8 kuukautta - 15-vuotiaiden viittomakieltä omaksuvien lasten suomalaisen viittomakielen taitoa ja kehitystä kielitaidon eri osa-alueilla. Hankkeen työryhmä on myös artikkeleissa ja luennoilla korostanut viittomakielen tärkeyttä kuurojen ja co-da-lasten kielellisessä kehityksessä.

Tunnustuspalkinto myönnetään henkilölle tai taholle, joka on ajanut viittomakielisten kielellisiä oikeuksia Suomessa, edistänyt Suomen viittomakielten asemaa ja nostanut viittomakieliä. Kuurojen Liiton hallitus valitsi vuoden 2021 palkinnon saajaksi VIKKE-ryhmän 14 määräaikaan saadun ehdokkaan joukosta.

Palkinto luovutettiin Viittomakielen päivän webinaarissa 11.2. ja sen otti vastaan työryhmän puolesta tutkijatohtori Laura Kanto. Palkinnon luovutti johtaja Kaisa Alanne Kuurojen Liitosta.

Lähde: Kuurojen Liiton tiedote ■

Avustuspäätös vahvistettiin

Sosiaali- ja terveysministeriön avustuspäätös vuodelle 2022 saatiin 27.1.2022 STEAn avustusehdotuksen mukaisena. Sen mukaan Suomen Kuurosokeat ry:n yleisavustus, aluepalveluiden, ICT-palvelujen ja kommunikaatiopalveluiden avustukset säilyvät ennallaan. Aikaisempi sopeutumisvalmennuksen avustus pieneni 133 358 eurosta 72 000 euroon. Voimavaroja

vahvistavan toiminnan avustus loppui vuonna 2021. STEAn avustussuunnitelmassa järjestötoiminnan rahoitus jatkuu entisen tasoisena vielä vuonna 2023.

Suomen hallitus on tiedottanut, että Veikkauksen voitot siirtyvät valtion budjettiin. Nykyisten edunsaajien tulotaso säilyy puolueiden sopimana vuoteen 2026 saakka. ■

Kokoontumisrajoituksiin muutoksia

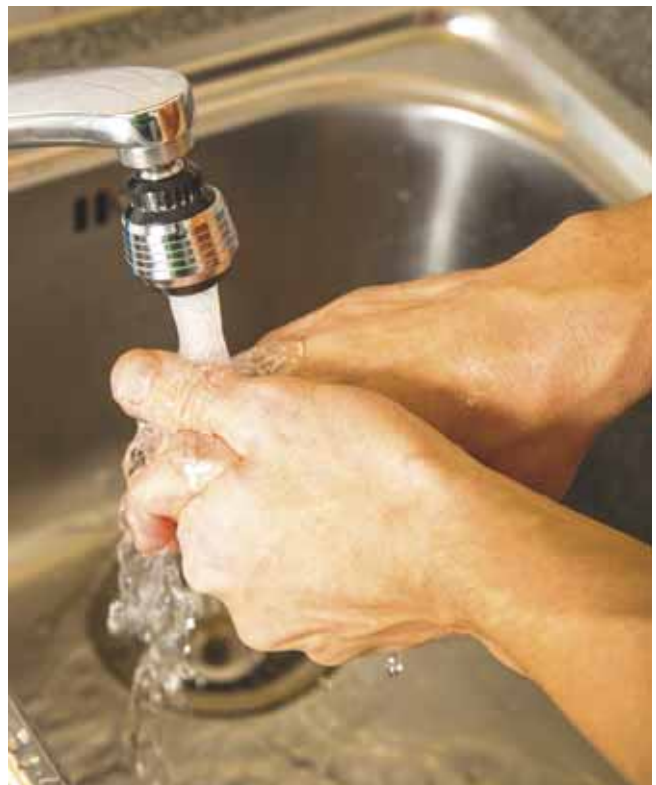
Kokoontumisrajoitukset ovat Suomen Kuurosokeat ry:n toiminnassa alueellisia 14.2. alkaen. Ohjeet riippuvat siitä, missä vaiheessa alueellinen epidemiatilanne on. Kaikki kohtaamiset ja toiminnot on kuitenkin toteutettava terveyturvallisesti. Tästä on vastuussa jokainen yhdistyksen työntekijä ja tilaisuuksien järjestäjä.

Pienryhmät, kuten kerhot, Toimintapäivät ja ICT-koulutukset, voivat aloittaa toimintansa. Suurempien tapahtumien osalta mahdollisista rajoituksista päätetään tilannekohtaisesti varautumisryhmässä. ■

Uusia työntekijöitä

Suomen Kuurosokeat ry:n uudeksi johdon sihteeriksi on valittu **Tiina Lehmuksaari**. Hän aloitti työt 1.2. keskus-toimistolla Kuurosokeiden Toimintakeskuksella.

Viestinnän asiantuntijaksi/päätoimittajaksi on valittu **Anne Metsäpuro**. Hän siirtyy ICT-palveluista viestintään 7.3. Metsäpuron työpiste on keskus-toimistolla Kuurosokeiden Toimintakeskuksella. ■

Kuvituskuva: Juha Tuomi / Rodeo.fi

Näkövammaisten liitto osti Nou-Haun opaskoiratoiminnan

Teksti: NKL

Näkövammaisten liitto ry ja Nou-Hau M. Leppälä -toiminimi ovat sopineet liiketoiminnan kaupasta, jolla Nou-Hau M. Leppälän harjoittama opaskoirapalveluihin liittyvä liiketoiminta siirtyy Näkövammaisten liitolle maaliskuun alusta lähtien.

Opaskoirakoulu saa osaavaan joukkoonsa myös Nou-Haun Minna Leppälän, joka siirtyy Näkövammaisten liiton opaskoirakoulun työntekijäksi. Näkövammaisten liiton opaskoirakoulu jatkaa toimintaansa vastavalmistuneessa uudessa koulurakennuksessa Vantaan Itä-Hakkilassa, osoitteessa Siltaniitynkuja 1.

Liiketoimintakauppa vahvistaa entistään laadukasta opaskoirapalvelua, kun kaksi samoista eettisistä ja toiminnallista lähtökohdista toimivaa tahoa yhdistyvät. Kaupalla taataan myös jatkossa näkövammaisille asiakkaille hyvän arjen apuvälineitä, laadukkaita opaskoiria. ■

Kuvituskuva: Juha Tuomi / Rodeo.fi

Tulkkauspalvelu paranee idässä

Kela järjestää kuulo-, kuulonäkö- ja puhevammaisten henkilöiden tulkkauspalvelut tulkkauspalvelulain nojalla. Kela hankkii palvelut ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Itäisen alueen tulkkauspalvelua on nyt täydennetty lisäresursseja hankkimalla. Aikaisemmin riittävää tulkkausresurssia ei saatu hankittua asiakkaiden tarpeisiin tarjouspyynnön avulla. ■

Talviliikuntaa säällä kuin säällä

Koonti: Jaakko Evonen

Kulunut vuosi on alkanut talvisissa merkeissä. Pakkasta on riittänyt ja moni on suunnannut ulos kuntoilemaan. Seuraavassa yhdistyksen viisi jäsentä kertoo, millaisia lajeja he harrastavat talvella.

Marjo-Riitta, joka tunnetaan paremmin nimellä **Lilla**, käy säännöllisesti kylmäuinnilla. Lilla harrastaa kylmäuintia, jossa ei käydä saunassa ennen tai jälkeen uinnin. Lisäksi hän hiihtää ja liikkuu talvisessa metsässä. Harrastukset antavat paljon:

*Milla Lindh ja Max ulkona.
Kuva: Miska Ilola*

*Lilla uimassa iltahämärässä.
Kuva: Jaakko Evonen*

-Saan valtavan paljon hyvää oloa niin fyysisesti kuin psyykkisesti! Lisäksi olen saanut uusia tuttavuuksia ja kohtaamisia.

Milla Lindh ja hänen koiransa Max harrastavat umpihangessa patikointia.

-Talvinen metsä on minulle kuntosali, meditaatiotila ja mielen koti. Ei tarvitse kantaa mitään välineitä kuten sukia tai luistimia, vaan koiralle vain remmi kaulaan ja menoksi. Max on 8-vuotias jackrussell ja niin pitkää lenkkiä ei olekaan, että koira väsyisi.

*Anita Palo pilkkimässä.
Kuva: Anitan arkisto*

-Minusta on mahtavaa olla koiran kanssa kahdestaan luonnossa. Jopa kännykkä jää usein kotiin. Älykäs terrieri hoksaa, kun mammalla katoaa suunta. Se juoksee luokse ja kipaisee sitten kohti omaa reittiehdotustaan.

-Otsalamppu on kyllä hyvä olla, sillä hankipatikkaa harvoin suunnitellaan etukäteen. Silloin voi tulla pimeää ennen kuin ehditään takaisin katuvalojen alueelle.

Mika Riikonen on löytänyt uudestaan nuoruutensa lajin hiihdon. Ensimmäisen kerran hän hiihti kuuden vuoden iässä.

Mika Riikonen hiihtämässä. Kuva: Mikan arkisto

Mauno Kungas pilkillä. Kuva: Ulla Kungas

-Minulla oli haasteita tasapainon hallinnassa, kun yritin pysytellä ladulla. Kaautilin usein hiihtäessäni. Lopulta opin hiihtämään, kun opin niksit sekä keskityin hallitsemaan ja koordinoimaan tasapainoa.

-Hiihtotapaani kuuluu luistelutyylä, koska tykkään hiihdellä kovaa ja lujaa. Tällöin tulee hikoilua reippaasti ja kaloreitakin palaa mukavasti. Luistelutyylissä suksien liike muistuttaa luistelua.

Hiihtäminen on tuonut Riikoselle paljon hyviä hetkiä laduilla.

-Saan arkielämän huolet ja murheet unohtumaan, kun katselen ympärilläni lumen peitossa olevaa metsää ja tunnen endorfiinin eli voimakkaan mielihyvän tunteen virtaavan kehossani. Samalla tulee hengitettyä puhdasta ilmaa, Riikonen kertoo.

Kalakerhon tapahtumissa tuttu näky on **Mauno Kungas**. Hänellä on pitkä kokemus Suomen Kuurosokeat ry:n vapaaehtoistoiminnasta. Nykyisin hän vetää kerhoa yhdessä **Irja Rajalan** kanssa. Mauno viihtyy talvisin pilkillä.

-Kyllähän pilkkiharrastuskin kuntoilusta käy oikein hyvin. Siinäkin liikutaan jäällä monta tuntia, kun etsitään hyvää kalapaikkaa ja väliin kairataan reikiäkin. Samalla saa raitista ilmaakin.

Anita Palo on kokeillut useitakin lajeja elämänsä aikana. Aiemmin hän lasketeli ja luisteli, mutta joutui luopumaan niistä jalkakipujen vuoksi. Nyt hän tykkää etenkin uimisesta ja vesijuoksesta sisätiloissa. Hän myös lenkkeilee ja käy joskus avannossakin, esimerkiksi tapahtumien merkeissä.

- En ole jokapäiväinen aktiivinen liikkaja. Tavoitteena on liikkua sitten kun minusta tuntuu hyvältä. Ulkoilen paljon kävellen säästä riippuen luonnossa, metsässä tai järven/ meren lähellä. Talvella menen usein sellaisiin paikkoihin, joissa on nuotiopaikka. Pitkän lenkkeilyn jälkeen keitän kahvia tai keittoa ja nautin maisemista. Talvella illan pimeydessä tai huonon sään johdosta korvaan lenkkeilyn kotona juoksumatolla.

Palo on myös osallistunut kuurosokeiden kalakerhon pilkkitapahtumiin useina vuosina.

-Kalakerhon Kalakavereiden vetäjä Mauno Kungas houkutteli aikoinaan minua mukaan pilkkimään. En ollut tästä ennen kiinnostunut. Lähdin mukaan ja oli yllätys, että pilkkiminen on todella kivaa. Minulle tavoitteena ei ole voitto, vaan nautinto. ■

Parakeilacupin tuloksia

Kuva: Pixabay

Parakeilacupin kuudes osakilpailu käytiin 18.–19.2. Porissa. Kilpailussa heitettiin kuusi sarjaa. Kuurosokeat Keilailijat (KSK) -kerhon kisaajia nähtiin mukana nyt viisi.

B-luokassa Esko Jäntti oli viides. Hän saavutti kisasta 889 pistettä. Sari Isaksson oli kahdeksas tuloksella 873. Kilpailijoita tässä luokassa oli 11.

C-luokan hopeaa vei Jaakko Evonen. Hänen pistesaaliinsa oli 872. Luokassa oli 10 osanottajaa.

E-luokassa Lauri Mäkinen oli neljäs tuloksella 515. Hänellä oli yhtä monta pistettä kuin kolmanneksi tulleella Meri Räsäsellä, mutta Räsäsen viimeinen sarja oli parempi. Sinikka Hautalahti oli viimeinen eli yhdeksäs pistein 291. ■

Maksuton Mikropuhe-syntetisaattori

Teksti: Näkövammaisten liitto

Mikropuheesta julkaistaan kevään aikana uusi versio, joka soveltuu käytettäväksi ruudunlukuohjelmien kanssa Windows- ja Linux-käyttöjärjestelmien nykyisissä ja tulevissa versioissa.

Näkövammaisten liitto ry ja Timehouse Oy ovat sopineet Mikropuhe-puhesyntetisaattorihjelmiston jatkokehityksestä sekä laajojen jakeluoikeuksien siirrosta Näkövammaisten liitolle.

Mikropuhe on Timehouse Oy:n kehittämä suomenkielinen puhesyntetisaattori, jota on käytetty yleisesti näkövammaisten ruudunlukuohjelmien äänenä. Mikropuheesta julkaistaan kevään aikana uusi versio, joka on käytettävissä ilman lisenssimaksuja ja joka soveltuu käytettäväksi ruudunlukuohjelmien

kanssa Windows- ja Linux-käyttöjärjestelmien nykyisissä ja tulevissa versioissa. Projektin rahoittavat Näkövammaisten liitto ry, Näkövammaisten kirjastoyhdistys ry ja Tampereen seudun Näkövammaisten tukisäätiö rs.

”Ruudunlukuohjelman kanssa käytettävän koneäänen tulee toimia nopeasti ja virheettömästi. Moni ruudunlukuohjelmien käyttäjä suosii Mikropuhetta varsinkin tehtävissä, jotka edellyttävät jokaisen sanan ja merkin virheetöntä puhumista. Projektin rahoittajien ja Timehouse Oy:n ansiosta pystymme jatkossa jakamaan Mikropuheen ajantasaista versiota ilman lisenssimaksuja”, kertoo palvelupäällikkö Iiro Nummela Näkövammaisten liitosta. ■

Vammaistukien ja hoitotuen hakemiseen muutoksia

Vammaistukien ja hoitotukien hakeminen helpottuu, tiedottaa Kela. Hakemuksessa ei tarvitse enää kertoa kustannusten tarkkaa määrää. Myöskin liitteitä tarvitaan aiempaa vähemmän.

Muutos koskettaa erityisesti eläketä saavan hoitotukea ja 16 vuotta täytäneen vammaistukea. Kela ottaa yhteyttä asiakkaaseen, jos kustannukset voivat vaikuttaa tuen suuruuteen. Perustuen määrä on 95,39 euroa

kuukaudessa, korotetun tuen 222,58 euroa kuukaudessa ja ylimmän tuen 431,60 euroa kuukaudessa.

Kelan mukaan verkkohakemukset ja PDF-lomakkeet muuttuvat lisäksi saataviksi. Uudet lomakkeet julkistetaan kela.fi -verkkopalvelussa.

Muutokset astuivat voimaan 12. helmikuuta. ■

Kuulonäkövamma ei esteenä unelmille

Teksti: Jaakko Evonen

Kuvat: Aura Kurteliuksen kuva-arkisto

Espoolaisen **Aura Kurteliuksen** elämässä riittää vilinää. 23-vuotias kuulonäkövammainen Kurtelius opiskelee toista vuotta oikeustradenomiksi Laurean ammattikorkeakoulussa Hyvinkäällä. Hän iloitsee siitä, että on nyt löytänyt oman alansa. Elämä kuulonäkövamman kanssa on kuitenkin vaatinut sopeutumista monissa tilanteissa.

Sisäkorvaistuteleikkaukseen nuorena

Diagnoosi kuulonäkövammasta tuli Kurteliukselle varhain. Nykyisin hän käyttää sisäkorvaistutteita.

- Olen syntymäkuuro ja käytän päivittäin sisäkorvaistutteita molemmissa korvissa. Ensimmäinen leikattiin kaksivuotiaana ja toinen kuuden vanhana. Minulla todettiin noin neljän vuoden iässä Usherin syndrooma.

Suhde kuulonäkövammaan on Kurteliuksen mukaan muuttunut hänen elämänsä aikana. Nyt hän kokee sen olevan osa identiteettiä.

- Nuorempana ajattelin, että kuulonäkövammani on este monelle asialle ja välillä se ärsyttikin paljon, kun ei välttämättä kuule kuin normaalisti kuulevat tai ei saa näkövamman vuoksi

Aura Kurtelius

ajokorttia. Nyt enemmän koen vamman olevan osa minua ja pyrin asennoitumaan siten, että asioilla on tapana järjestyä keinolla taikka toisella.

Suunta kohti oikeustieteitä

Kurtelius kävi normaalin peruskoulun ja lukion. Lukioaikoina hänen haaveenaan oli vielä lääkärin ammatti, mutta lopulta tie vei oikeustieteiden suuntaan.

- Hain lukion jälkeen muutaman kerran opiskelemaan oikeustiedettä. Viimeisellä hakukerralla huomasi äidin vinkkauksesta oikeustradenomin opetusohjelman ja päätin kokeilla onneani. Pääsin opiskelemaan.

Nyt opiskelua on takana muutama vuosi. Seuraavaksi edessä on harjoittelujakso assistenttina asianajotoimistossa.

Erityisjärjestelyistä tukea oppimiseen

Kurtelius kertoo, että hänen kuulonäkövammansa on otettu esille koulu- ja opiskeluvuosien ajan eri tilanteissa.

- Olen asioinut läpi kouluhistorian kuntoutusohjaajan kanssa. Olemme sumpineet valaistukset ja akustiikat aina kuntoon ennen kuin aloitan uudessa koulussa. Peruskoulussa ja osittain lukiossakin käytin FM-laitetta (kuuntelemisen apuväline), ja sain lukiossa kielten ylioppilaskirjoituksissa vapautuksen kuullun ymmärtämisestä.

Nykyisessä oppilaitoksessaan hän kertoo vaativansa, että valaistus on hyvä ja kulkureitit esteettömät. Ongelmia aiheuttavat toisinaan haastavat kuunteלוolosuhteet.

- Kuulovamma vaikuttaa aika ajoin luennoilla; esimerkiksi en aina kuule mitä kurssikaveri kommentoi tai mistä luennoitsija kertoo.

Korona-ajassa Kurtelius näkee jotain hyvääkin, kun opiskelu on tapahtunut etänä.

- Tämä on ollut sinänsä minulle hyvä asia, koska kuulokkeilla kuulee luennot paremmin. Tällöin ei tarvitse pinnistellä kuulon kanssa.

Harrastuksista vastapainoa

Kurteliuksen elämäntyyliä voisi kuvata aktiiviseksi. Hän on harrastanut tanssia, seinäkiipeilyä, partiotoimintaa ja keramiikkatöitä. Ennen koronaa ohjelmassa olivat ryhmäliikuntatunnit.

- Ryhmäliikuntatunneilla näkövamma näkyy ehkä sillä tavalla, että olen siellä hieman varovaisempi ja otan helposti muista mallia. Katson herkemmin maahan tai tarkkailen muuta ympäristöä, ettei vaan kävele jotakuta päin tai kaada jonkun maassa olevaa juomapulloa kumoon.

Nyt korona-aikana Kurtelius on tehnyt kotitreenejä verkkovideoiden opastuksella sekä liikkunut luonnossa. Tutuiksi ovat tulleet myös lähistöllä sijaitsevat kuntoportaat, joita pitkin käveleminen vaati hänen mukaansa aluksi totuttautumista. Nyt se on helpompaa, koska portaat on kunnostettu ja valaistusta parannettu.

Kurtelius kertoo lopuksi mottonsa:

- Kaikkia maailman asioita ei pysty näkemään tai kuulemaan, mutta keskittyy ja nauttii siitä mitä pystyy. ■

KOHTI SAAVUTETTAVAMPIA UUTISIA

– esittelyssä Yle ja Selkosanomat

Teksti: Jaakko Evonen

Saavutettavuus tiedonvälityksessä on tullut entistä tärkeämmäksi viime aikoina. Taustalla ovat laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta sekä YK:n yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista, joiden pohjalta esimerkiksi julkisen sektorin tulee huolehtia saavutettavuuden toteutumisesta. Kysyin Yleltä ja Selkosanomilta, kuinka tämä näkyy heidän uutistuotannossaan.

Yle lisää suoratekstitystä – keskiössä myös viittomakieliset

Yle kertoo huomioivansa saavutettavuutta monin tavoin. Liki kaikissa TV-ohjelmissa on tekstitys huonokuuloisille. Uutta on suoratekstitys Ylen aamussa ja ruotsinkielisissä TV-uutisissa Yle FEM-kanavalla. Uutisia voi seurata selkokielellä suomeksi ja ruotsiksi. Uutistarjontaa on myös viittomakielisille, saameksi, venäjäksi, englanniksi ja karjalan kielellä.

- Uutistuotantoa ovat perinteisten päivittäisten ja viikoittaisten uutislähetysten lisäksi myös erikoislähetykset, kuten viranomaisten tiedotustilaisuudet. Myös näiden lähetysten

saavutettavuuteen kiinnitetään huomiota. Kaikki uutisten erikoislähetykset tekstitetään ja suuri osa myös tulkitaan viittomakielelle, kertovat yhteisviestissään Ylen saavutettavuusvastaava Minna Pöntys, ohjelmatekstitystiimin esihenkilö Virve Tossavainen ja viittomakielisten uutisten tiiminvetäjä Ilkka Kilpeläinen.

Työvoiman saatavuus pohdituttaa

Ylen mukaan uutistuotannossa tulee vastaan haasteellisiakin tilanteita. Esimerkiksi suoratekstityksiä tehdään kahdessa vuorossa kello 05.30–22 välisenä aikana.

- Suorien lähetysten tekstittäminen vaatiikin suhteellisen paljon työvoimaa, koska jokaista ohjelmaa tekstittää pääsääntöisesti kaksi tekstittäjää. Lisäksi suoratekstittäjäksi tullaan vain työtä tekemällä. Yle on ainoa tv-toimija, joka tuottaa suoratekstityksiä, joten alalle ei voi kouluttautua missään muualla.

Viittomakielisissä uutisissakin on työntekijöitä toisinaan saatavilla rajoitusti. Käännökset ja journalistiset taidot ovat olennaisia, kun lähetystä tehdään.

- Sairaustapauksissa sijaisten löytäminen voi olla joskus vaikeaa, koska

Suorat tv-ohjelmat tekstitetään käsin. Kuva: Pilvi Ahonen

toimittajaa ei voi vain lainata naapuri-toimituksesta.

Ylen mukaan myös päteviä viittomakielen tulkkeja on haasteellista saada lähetykseen lyhyellä varoitusajalla. Yle tilaa tulkit ohjelmiin ulkopuolisilta yrityksiltä tarpeen mukaan, joten tulkit eivät päivystä Ylessä esimerkiksi erikoislähetyksiä varten. Valtioneuvoston koronainfoihin tilaukset hoitaa sen sijaan valtioneuvoston kanslia.

Monialaista yhteistyötä

Ylen viittomakielisten uutisten toimitajat tekevät yhteistyötä Ylen muiden toimitusten kanssa. He voivat esimerkiksi neuvoa viittomakieleen liittyvissä kysymyksissä.

- Monet uutistoiminnassa työskentelevät ovat käyneet viittomakielen kursseilla, mikä helpottaa paljon arkea.

Samoin arjessa auttavat viestintävälineiden chat-toiminnot. Ylessä on käytössä myös Chabla-etätulkkauspalvelu.

Selkouutisten suosio kasvussa

Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan vastaava tuottaja **Petri Kejonen** kertoo, että selkouutisten suosio on kasvussa. Syyksi hän nostaa muun muassa ikääntymisen ja lisääntyneen maahanmuuton. Selkouutisia seuraa päivittäin televisiosta yli 200 000 ihmistä.

- On tärkeää, että ihmiset pysyvät kiinni yhteiskunnassa, vaikka kielelliset taidot ovat rajalliset, Kejonen toteaa.

Kejosen mukaan saatu palaute on pelkästään hyvää. Hän nostaa esimerkkinä kaksi kertaa televisiossa esitetyn selkokielisen vaalitentin.

Selkolehtien toimitus. Kuva: Laura Oja

- Japanilainen, maailman kahdeksanneksi suurin sanomalehti teki siitä näyttävän jutun. Heitä kiinnosti se, että selkokieli koetaan Suomessa niin tärkeäksi, että jopa pääministeri ja puolustusministeri osallistuivat tuohon tenttiin.

Selkokielen uutisen muokkaaminen vie aikaa

Ylen lisäksi myös Selkosanomien tuottaa selkokielisiä uutisia. Selkosanomien

ilmestyy printtinä ja verkossa. Printtilehteä julkaistaan kahdeksan kertaa vuodessa ja siinä on 20 sivua. Neljä lehteä ilmestyy keväällä ja neljä syksyllä. Verkossa uusia uutisia ja muita artikkeleita julkaistaan viikoittain.

Selkosanomien ja sen ruotsinkielisen sisarlehten Lätta bladetin päätoimittaja Petri Kiuttu sanoo, että karkeasti puolet Selkosanomien lehti- ja verkkomateriaaleista tehdään itsenäisesti.

- Selkosanomien oma toimitus tuottaa itsenäisesti uutisia ja haastatteluita. Suurin osa uutisista tehdään kuitenkin valtaviiran median (esimerkiksi STT ja Yle) uutisten pohjalta. Nämä uutiset selkokielistetään ja niitä muokataan kohderyhmillemme sopivaksi. Tärkeä osa on myös Selkosanomien avustajien tuottamilla artikkeleilla ja haastatteluilla.

Kiuttu toteaa, että artikkelien pitäisi olla teräviä ja helposti ymmärrettäviä, mutta ei silti latteita. Resurssien riittävyys tuo toisinaan ongelmia työskentelyyn, jolloin Kiutun mukaan on tehtävä kompromisseja. Toinen haaste on puolestaan verkkomaailma.

- Sinne saa ja voi tuottaa materiaalia, eikä mikään koskaan riitä. Rajallisten resurssien takia on kuitenkin helppoa ja välttämätöntä vetää rajaa sille, kuinka paljon materiaalia on mahdollista tuottaa.

Selkosanomille lähetetty palaute on pääosin positiivista, mutta myös kehitystoiveita annetaan.

- Saamme asiallista kritiikkiä välittömästi, mikäli lehden tai verkon kieli on puutteellista tai siinä on parantamisen varaa. Onneksi kuitenkin kehu ovat edelleen palautteen valtaosa. On tärkeää, että lukijat seuraavat lehteä ja ovat tarkkoja. Arvostamme sitä, toteaa Kiuttu lopuksi. ■

Sarjakuva

1. Seminaari ennen koronaa
2. Webinaari koronan aikana
3. Hybridiseminaari koronan jälkeen

Taiteilija: Aarne Pirkola ■

Kuurosokeiden kerhot

Tampere

Aika: tiistai 29.3.2022 kello 13:00–15:30

Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskus, Insinöörinkatu 10, Tampere. Kokoustilasta lisätietoa myöhemmin.

Aiheina liikunta ja terveellinen ruoka. Vierailijana Johanna Lajunen Kuurojen Palvelusäätiöstä. Kahvi ja pullat ovat omakustanteiset VTS Ristontalon kioskista.

Ilmoittaudu mukaan kerhonvetäjälle Aarnelle torstaihin 28.3. mennessä sähköpostilla aarnepi88@gmail.com tai tekstiviestillä 045 619 0685.

Satakunta

Aika: 9.3.2022 klo 11–15

Paikka: Salomonkallio, Suomalaisentie 71, Nakkila.

Ohjelmassa kerhon kevätkokous (kirjanpito ym. asiat) sekä ulkoilupäivä.

Lounaskeitto, pullakahvit sekä ulkona makkaranpaistoa.

Tervetuloa mukaan pitkästä ajasta kerhotoimintaan. Terveisin Saini.

Kuurosokeat Keilailijat (KSK)

Kuurosokeiden keilaleiri

Aika: 29.5.–1.6.2022

Paikka: Kuortaneen Urheiluopisto, Opistotie 1, Kuortane

Vetäjä: Esko Jäntti

Valmentaja: Piritta Maja

Hinta: 207e 2hh, 267e 1hh + matkat
Hinta sisältää majoituksen, ruokailut, keilailun ja valmennuksen sekä yhteiskuljetuksen Seinäjoki-Kuortane-Seinäjoki.

Maksut maksetaan Kuortaneen Urheiluopistolle saapumisen yhteydessä.

Sitovat ilmoittautumiset pe 6.5. mennessä: esko.jantti@pp2.inet.fi. Ilmoita myös ruoka-aineallergiat ja osallistutko yhteiskuljetukseen.

Kuurosokeat Keilailijat (KSK) -kerhon vuosikokous pidetään leirin yhteydessä.

Ohjelma nähtävillä yhdistyksen verkkosivuilla maaliskuun aikana.

Lisätiedot: esko.jantti@pp2.inet.fi tai 0400 646 436

Tervetuloa mukavan ja haastavan harrastuksen pariin!

Tapahdumia

Tulevat jäseniltapäivät

Tervetuloa mukaan jäseniltapäiviin! Järjestämme Teams-tapaamisia Suomen Kuurosokeat ry:n eri palveluista. Tule tutustumaan tai kyselemään ja keskustelemaan. Puheenjohtaja Timo Lehtonen on mukana tilaisuuksissa mahdollisuuksien mukaan. Yleistulkkaus suomalaiselle viittomakielelle järjestetään etänä.

Ilmoittaudu haluamiisi jäseniltapäiviin järjestöohjaajalle:
milla.lindh@kuurosokeat.fi tai 040 774 9207

Ajankohdat ja teemat:

Kommunikaatiopalvelut

Aika: maanantai 7.3. klo 13–14.30
Vieras: Riitta Lahtinen, kommunikaatiopäällikkö
Esittely: keitä kommunikaatiopalveluissa työskentelee, mitä palvelussa tehdään? Ajankohtaiset asiat ja keskustelua.

Kurssit ja leirit

Aika: maanantai 21.3. klo 13–14.30
Vieras: Taru Kaaja, järjestöpäällikkö
Esittely: Kurssit ja leirit eli entinen sopeutumisvalmennus: keitä

työntekijöitä mukana on ja mitä ajankohtaista on tarjolla. Keskustelua.

ICT-palvelut

Aika: maanantai 4.4. klo 13–14.30
Vieras: Marko Vainioma, ICT-päällikkö
Esittely: ICT-palvelujen työntekijät ja vastualueet. Keskustellaan Helpdeskistä, ICT-teemapäivistä, ajankohtaisista asioista ja jäsenten toiveista.

Järjestöpalvelut

Aika: maanantai 9.5. klo 13–14.30
Vieras: Taru Kaaja, järjestöpäällikkö
Esittely: järjestöpalveluiden työntekijät ja tehtäväalueet. Oikeuksienvilvonta, vaikuttamistyö, vertaistoiminnan koordinointi sekä Paikka Auki -hanke. Rahastohakemukset ja kannustusapurahat. Keskustelua.

Aluepalvelut

Aika: maanantai 13.6. klo 13–14.30
Vieras: Taru Kaaja, järjestöpäällikkö
Esittely: työntekijät ja heidän toimialueensa. Palveluasiantuntijoiden keskeisiä tehtäviä. Keskustelua jäsenten toiveista.

Kommunikaation Olohuone:

Kommunikaatio muutosvaiheissa

Aika: keskiviikko 23.3.2022 klo 14–16

Paikka: Iiris-keskus, Marjaniementie 74 tai etänä

Aihe: keskustelua elämästä ja muutoksista sekä keinoista, joilla voi lisätä omia voimavaroja. Kokeilemme yhdessä rentoutusharjoituksia ja kuulemme lisää mindfulnessin merkityksestä.

Osallistua voi etänä tai paikan päällä Helsingin aluetoimiston neuvotteluhuoneessa, 4. kerroksessa.

Ei yleistulkkausta. Harjoitukset eivät vaadi erillistä osaamista tai varusteita, mutta mukavat joustavat vaatteet auttavat rentoutumaan.

Ilmoittautuminen 21.3. mennessä: sanna.nuutinen@kuurosokeat.fi

Nuorten aikuisten tapahtuma

Hei kaikki nuoret aikuiset! Meidän oma tapahtuma tulee jälleen!

Milloin: 10.–12.6.2022 (perjantai–sunnuntai)

Paikka: Lehmiraanta, Lehmirannantie 1, Kotalato (Salo)

Työntekijöistä mukana ovat Milla ja Mika.

Yhteiskuljetus Lehmirantaan lähtee Turun rautatieasemalta perjantaina klo 13.

Tarkka ohjelma lähetetään ilmoittautuneille myöhemmin.

Tapahtuman jälkeen sunnuntaina on myös yhteiskuljetus Lehmiraannasta Turkuun. Olemme Turun asemalla sunnuntaina noin klo 14.

Tule mukaan todellisen vertaistuen pariin! Ilmoittaudu 29.4. mennessä Millalle: milla.lindh@kuurosokeat.fi tai 040 7749 207

Kuurosokeiden shakin SM-kisat

Aika: 6.–8.5.2022

Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskus, päärakennus. Insinöörinkatu 10, Tampere.

Pitkänmatkalaiset voivat majoittua Toimintakeskuksella.

Hinnat: majoitus 2 yötä 80 e, sisältää aamupalan.

Turnauksen ruokailut 41 e, sisältävät kaksi päivällistä (pe-la), kaksi lounasta (la-su) ja kahvipullan (la). Iltapalat (pe-la) majoittujille 12 e.

Ilmoittautuminen 4.4.2022 klo 12 mennessä shakkikerhon vetäjä Aarne Pirkolalle: arnepi88@gmail.com tai tekstiviestit 045 619 0685.

Kerro ilmoittautuessasi nimesi, tarvitsetko majoitusta ja ruokailua sekä tieto mahdollisesta erityisruokavaliosta.

Shakkiturnauksessa ei ole yleistulkkia. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Lisätietoja saa Aarnelta.

Saapuminen Toimintakeskukselle pe 6.5. klo 15 alkaen. Ohjelma päättyy su 8.5. klo 16.45 tai heti pelin jälkeen. Tarkempi ohjelma ilmoittautuneille.

Tervetuloa!

ICT-koulutus

Maaliskuun ICT-koulutusviikon siirto

Koulutusviikko ”Hoidetaan asioita Internetissä” (ma-pe 21.–25.3.2022, viikko 12) siirretään myöhempään ajankohtaan. Todennäköinen toteutusajankohta on syksyllä 2022.

Paluu arkeen vertaistuellalla -kurssit

Vaikea kuulla, vaikea nähdä

Aika: 4.–8.4.2022 (maanantai-perjantai)

Paikka: Kuurosokeiden Toimintakeskus, Tampere

Kohderyhmä: Aikuiset kuulonäkövammaiset. Kuulonäkövammaisen kanssa eläminen voi olla sinulle jo pitkältä ajalta tuttua tai kuulosi ja näkösi ovat

vasta alkaneet heikentyä. Kaipaavat vinkkejä itsenäisen elämän tueksi. Keskusteluja sekä toiminnallisia harjoituksia vertaisryhmässä.

Haku päättyy: 9.3.2022

Mielen ja kehon hyvinvointikurssi senioreille

Aika: 3.–6.5.2022 (tiistai-perjantai)

Paikka: Kylpylähotelli Kunnonpaikka, Kuopio

Kohderyhmä: Yli 60-vuotiaat, joilla on kuulo- ja näkövamma. Pärjät arjessa melko itsenäisesti, mutta heikentynyt näkö ja kuulo vaikuttavat toimintoihisi. Pohditaan vertaisryhmässä ikään-tymisen vaikutusta elämään, ja kuinka saada arkeen uutta sisältöä. Tuetaan osallisuutta näkemisen ja kuulemisen muutoksissa.

Haku päättyy: 31.3.2022

Hakeminen kursseille sähköisellä tai paperisella hakemuksella.

Lisätietoja: Kurssisuunnittelija Kaisa Surakka, puhelin 040 545 0438 (myös tekstiviestit ja WhatsApp-viestit), kaisa.surakka@kuurosokeat.fi

Aluepalvelut

Palveluasiantuntija Heli Lappalainen lopettaa työnsä Suomen Kuurosokeat ry:ssä. Helin viimeinen työpäivä on 7.3.2022. Hän toimi palveluasiantuntijana Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Päijät-Hämeen alueilla. Uuden työntekijän yhteystiedot ilmoitetaan myöhemmin. Ennen uuden palveluasiantuntijan työn aloittamista kiireellisissä asiakasasioissa voi ottaa yhteyttä järjestöpäällikkö Taru Kaajaan, puh. 040 183 1618, taru.kaaja@kuurosokeat.fi.

Helsingin Toimintapäivät

Hei asiakkaat!

Maaliskuusta lähtien teen kotona etätöitä. Minut tavoittaa parhaiten lirkessä tapahtumien yhteydessä ja myös sähköpostin, tekstiviestin sekä WhatsAppin kautta. Paikalle tullaan vain terveenä, pese kädet hyvin tai käytä käsidesiä. Maskisuositus.

IIRIS-keskuksen osoite: Marjaniementie 74, Helsinki.

Maaliskuun toimintaa:

Kuntopiiri

To 3.3, 10.3, 17.3, 24.3. ja 31.3. klo 13–16 Iiris, 2. kerros. Vetäjänä Jaana

Marttila. Kuntoharjoittelua, vesijumpaa, uintia ja saunomista. Paikalla kaksi yleistulkkia. Oma pyyhe mukaan. Halutessasi voit käydä ennen vesijumpaa lenkillä oman tulkin kanssa. Käsihygieniat. Ei tarvitse ilmoittautua etukäteen.

Huomio! To 3.3. ja 24.3. paikalla ohjaaja Anita ja Anitan lomasta huolimatta. To 31.3. on Toimintapäivien viimeinen kuntopiiri. Jatkoa selvitetään. Jaana ja Anita tarjoavat pientä tarjottavaa osallistujille.

Aluepalvelun kuulumiset

Ti 8.3. klo 13–15.30 Iiris, Helsingin aluetoimisto, 4.kerros. Palveluasiantuntija Heli Lappalainen on lopettanut työt Suomen Kuurosokeat ry:ssä. Hänen sijaan tapahtumassa on mukana järjestöpäällikkö Taru Kaaja. Aiheena ajankohtaiset asiat, vuoden 2022 toiminta ja muutokset. Mukana mahdollinen uusi palveluasiantuntija. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkia. Tarvittaessa induktio. Ilmoittaudu Anitalle viimeistään to 3.3.

Helsingin aluetapahtuma (aiemmin Pannu kuumana)

To 10.3. klo 10–12 Iiris, Helsingin aluetoimisto, 4. kerros. Aiheena ICT-palvelut. Ajankohtaiset asiat, tietokoneet, matkapuhelimet jne. Ota tarvittaessa

oma laitteesi mukaan. Keskustelua ja tiedonvaihtoa vertaisten kanssa.

Paikalla ICT-päällikkö Marko Vainio-maa ja/tai ICT-asiantuntija Kimmo Rouvinen sekä ohjaaja Anita Palo. Kahvitarjoilu (1 e). Paikalla kaksi yleistulkkia. Induktiomahdollisuus. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Tervetuloa!

Tilaisuuden jälkeen voi ruokailla omakustanteisesti lirkksen ravintolassa. Voit myös ottaa omat eväät mukaan ja jatkaa kuntopiiriin. Ilmoittaudu Anitalle ma 7.3. mennessä.

Huomio! Tämä tilaisuus on viimeinen Toimintapäivien järjestämä. Jatkoa selvitetään.

Viimeiset kauneuspäivät

La 19.3. klo 10–18 Helsingin aluetoimisto, 4.kerros. Jalkahoitoa, hierontaa, tukan leikkausta, kasvohoitoa ja käsihoitoa. Mahdollinen jokin esitely. Hoidot ja hinnat sähköpostista. Paikalla kaksi yleistulkkia. Tilaa tarvittaessa oma tulkki. Kahvitarjoilu (1 e). Omat eväät voi ottaa mukaan. Ilmoittaudu Anitalle maanantaista-torstaihin 7.–10.3. välisenä aikana viikolla 10.

Ennakkotietoa huhtikuusta:

La 2.4. Toimintapäivien 20-vuotisjuhlat sekä päättäjäiset, liris.

Ti 5.4. Ohjaaja Anita Palon viimeinen työpäivä Suomen Kuurosokeat ry:ssä.

Ohjaaja Anita Palo on vuosilomalla 18.2.–6.3. ja 20.–27.3.

Vielä on vähän aikaa jäljellä. Tule mukaan viimeisiin Toimintapäivien tapahtumiin. Vietetään mukavaa aikaa yhdessä paikalla olevien ihmisten kanssa. Tervetuloa ja hyvää alkavaa kevättä!

Terveisin ohjaaja Anita Palo

Yhteystiedot: anita.palo@kuurosokeat.fi, tekstiviestit tai WhatsApp 040 8377 896

Ilmoitukset huhtikuun Tuntosarveen

Ilmoitukset lehteen pyydetään toimitamaan ma 14.3. kello 12 mennessä osoitteeseen: viestinta@kuurosokeat.fi

Päivyri

6.–12.3. Maailman glaukoomaviikko

21.–27.3. Rasisminvastainen viikko ■

Haluatko tukea toimintaamme?

- tule mukaan vapaaehtoistoimintaan
- tee kertalahjoitus
- tee testamenttilahjoitus
- tee merkkipäivälahjoitus
- tee säännöllinen kuukausilahjoitus

Tili: FI56 5541 2820 0125 82, OKOYFIHH

Rahankeräyslupa: RA/2021/1740 on voimassa 1.1.2022 alkaen toistaiseksi koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta.

Kysy lisätietoja Janikalta: janika.lanne@kuurosokeat.fi tai 040 651 2511

